

Simtgadē

Komponista Jēkaba Graubiņa simtgade izvērtās sevišķas sirsnības un gaišuma caurstrāvota. Virkne sarīkojumu lika no jauna ieklausīties viņa mūzikā, jāva uzzināt daudz ko jaunu par komponista personību. Daudz skanēja viņa kora dziesmas un tautasdziesmu apdares. Jubilejai tika veltīts republikas jauno dirigentu piektais konkurss. Noslēgumā Jāzepa Vītola Latvijas Valsts konservatorijas kordirigentu nodaļas mācību kora priekšā stājās deviņi studenti.

Par laureātiem kļuva divi Imanta Kokara audzēkņi — Sigvards Kļava un Uldis Kokars, Jevgeņija Augustinoviča klases students Normunds Vaicis un Edgara Račevska audzēkne Ilze Stāla. Zūrijas priekšsēdētājs Operteātra galvenais dirigents Leons Amoliņš:

«Konkurss noritēja trīs kārtās, tā dalībniekus vērtējām gan darbā ar kori, gan partitūras lasīšanas ziņā, gan viņu sagatavotos referātus par Jēkaba Graubiņa daiļradi, tā ka uzstāšanās pēdējā kārtā, kura noritēja kā atklāts koncerts, nebija vienīgā izšķirošā. Nevarētu teikt,

ka nosauktie laureāti īpaši izceltos pārējo vidū, un tas atspoguļo mūsu kordirigentu labo profesionālo sagatavotību — visi dalībnieki labi veica savus uzdevumus, apliecinot, ka spēj tikt galā ar samērā augsto tehnisko grūtību pakāpi, ko dirigentam rada Jēkaba Graubiņa darbu iestudēšana.»

Varēja just, ka saskarsme ar Jēkaba Graubiņa lieliskajām tautasdziesmu apdarēm, kas skanēja konkursā, jaunajiem mūziķiem sagādā patiesu gandarījumu. Ne velti otrajā dienā, kad notika komponistam veltītā zinātniskā konference, dirigents Juris Kļaviņš teica:

«Esmu pārliecināts par konkursa dalībniekiem. Jēkaba Graubiņa māksla paliks viņu sirdīs uz visiem laikiem.» Zāli spontāni pāršalca piekritoši aplausi. Konferences dalībnieki stāstīja par komponista daiļrades žanriem, īpatnībām, uzsverot to, ka nepieciešams plašāk iepazīt un popularizēt Jēkaba Graubiņa daudzpusīgo daiļrades mantojumu: izdot notis, ierakstīt skaņuplates, jo tā ir liela, līdz šim plašumā neapgūta mūsu kultūras bagā-

tība. To papildināja arī mūzika, piemēram, nesen veiktais simfoniskā darba «Staburadzītes stāsts» ieraksts, klavierdarbi un dziesmas Dainas Graubiņas un Druvja Kriķa priekšnesumā. Konferences noslēgumā Konservatorijas koris dziedāja Jēkaba Graubiņa oriģināldziesmas korim. Ar sirsnīgiem aplausiem tika godināta Teodora Reitera kora kādreizējā soliste Konstance Bērziņa, kuras siltais, iecītīgais dziedājums krašņojis kora sniegumu arī daudzās ārzemju turnejās, tā palīdzot Graubiņa dziesmas nest pasaulē.

Tās pašas dienas vakarā konkursa laureāti uzstājās Konservatorijas rīkotajā «Muzikālajā piektdienā», kura par godu Jēkabam Graubiņam notika Universitātes aulā. Ar gandarījumu un pateicību klausītāji uzņēma Viļņas konservatorijas studentes Egles Burinskaites spēlētās Jēkaba Graubiņa klavierminiatūras — apliecinot, ka arī mūsu kaimiņi piedalās komponista jubilejas atzīmēšanā un viņa darbu apgūšanā. Egila Lipšāna vadītais Tautas koris «Cesvaine» sarīkojumā izpildīja trīs Graubiņa oriģināldziesmas. Tautas

koris «Dziedonis» Imanta Kokara vadībā spožā, rūpīgi izslīpētā priekšnesumā nodziedāja virkni Jēkaba Graubiņa tautasdziesmu apdaru viru korim.

Operā notika jubilāra kamer-mūzikas koncerts, kur novitāte bija viņa simfoniskās partitūras «Pūt, vējiņil» pirmatskaņojums — to veica Operteātra kamerorķestris Andra Melnbārža vadībā. Oļģerts Grāvītis, kura stāstījums par Jēkabu Graubiņu bagātināja gandrīz visus šos jubilejas sarīkojumus, atgādināja:

«Jēkabs Graubiņš ir ne tikai izcilis komponists, folklorists, ne tikai kritiķis un publicists, viņš ir arī tautas audzinātājs, pirmkārt, jaunatnes audzinātājs un skolotājs.»

Par simtgades kulmināciju kļuva plašais svinīgais koncerts Universitātes aulā: te skanēja viņa izcilākie sacerējumi, te godinājām komponista ģimeni, kura šodien aktīvi darbojas mūsu mūzikas kultūrā. Ilze Graubiņa atskaņoja trīs virtuozas un savilņojošas tautasdziesmu apdares klavierēm no cikla «Greznas dziesmas», Daina Graubiņa piedalījās kā koncertmeistare Jēka-

ba Graubiņa dziesmu atskaņojumos un klavierkvintetā «Sudrabots vakars». Fascinējošs bija dziedones Leonardas Daines sniegums vokālajā ciklā «Mīlestība» kopā ar pianisti Vilmu Cīruli un stīgu kvarteta mūziķiem. Ļoti gaidīts un emocionāli piepildīts bija vokāli dramatiskās poēmas «Atraitnes dēls» uzvedums: šo tehniski sarežģīto darbu rūpīgi, iedvesmoti iestudējis Teodora Kalniņa koris Edgara Račevska vadībā, tajā piedalījās solistes Lilija Greidāne, Maija Krīgena un aktieri Dina Kuple un Andris Bērziņš.

Jēkaba Graubiņa jubilejas pasākumi izskanēja komponista dzimšanas dienā 16. aprīlī ar piemiņas plāksnes atklāšanu pie viņa nama Rīgā, ar piemiņas brīdi Meža kapos. Komponista simtgadi atzīmēja ne tikai Rīgā, bet arī citās Latvijas pilsētās. Piemēram, Ikšķiles kultūras nama dramatiskais kolektīvs uzveda muzikālu spēli «Rudenāji — ražas prieki», kas veltīta simtgadnieka atcerē. Jubilejai bija veltīti arī kompozīcijas konkursi vairākās republikas mūzikas skolās.

Ligita Ašme